

Predkladacia správa

Dôvodom predloženia materiálu „*Zabezpečenie opatrení na odvrátenie ohrozenia životného prostredia a verejného zdravia v súvislosti s mimoriadnou situáciou z dôvodu prerušenia čistenia odpadových vôd v areáli spoločnosti PTCHEM, s.r.o. Nemecká*“ na rokovanie vlády Slovenskej republiky je nutnosť prijať a vykonať opatrenia, ktoré zabezpečia odvrátenie hrozby poškodenia životného prostredia a ohrozenia verejného zdravia vyplývajúcich z prerušenia čistenia odpadových vôd v areáli spoločnosti PTCHEM, s.r.o. Nemecká.

V areáli spoločnosti PTCHEM, s.r.o. Nemecká je prevádzkovaná priemyselná čistiareň odpadových vôd (ďalej len „ČOV“), ktorá zabezpečuje čistenie odpadových vôd vo veľkej miere pochádzajúcich z dvoch gudrónových jám nachádzajúcich sa priamo v areáli, z drenážnej steny (hydraulická ochrana s čerpacou stanicou, ktorá čerpá znečistenú podzemnú vodu), dažďových vôd a v malej miere aj komunálnych vôd z obce Nemecká časť Dubová. Priemyselná výroba v prevádzke areálu už niekoľko rokov neprebíha. Gudrónové jamy v areáli a celý areál sú evidované ako potvrdené environmentálne záťaž.

Dňa 01.04.2022 bola prednostom Okresného úradu Brezno vyhlásená mimoriadna situácia z dôvodu oznámenia o odpojení ČOV z distribučnej siete na základe neuhrádzania faktúr za energie a hrozby vzniku ekologickej havárie s únikom nebezpečných látok do životného prostredia s následným ohrozením verejného zdravia. Dodávky energií sú do areálu zabezpečované dodávateľom na základe príkazu vecného plnenia. Na spoločnosť PTCHEM, s.r.o. bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu, o ktorom nebolo zatiaľ rozhodnuté. Spoločnosť PTCHEM, s.r.o. podala návrh na povolenie reštrukturalizácie, ktorá bola príslušným súdom schválená od 24.10.2022.

Vzhľadom k tomu, že expertným posúdením bolo preukázané, že je nevyhnutné zachovať prevádzku drenážnej steny, ktorá zabezpečuje čerpanie znečistených podzemných vôd a zabraňuje tak šíreniu nebezpečných látok mimo areál podniku, ako aj ich čerpanie a čistenie, vrátane vôd pochádzajúcich z gudrónových jám, je nevyhnutné prijať a vykonať také opatrenia, ktoré pokryjú tieto činnosti, čím sa zabráni úniku toxických látok do životného prostredia a následnému ohrozeniu verejného zdravia. V prípade vyhlásenia konkurzu na majetok spoločnosti správca konkurznej podstaty nemá povinnosť zabezpečovať prevádzkovanie ČOV ani zabezpečovať čistenie odpadových vôd iným spôsobom.

Veľké množstvá kontaminovaných odpadových vôd, ktoré je potrebné čerpať a čistiť, si vyžadujú dlhodobé komplexné technické riešenia a je potrebné ich vykonávať a finančne zabezpečovať do času, kým sa nezrealizuje sanácia environmentálnych záťaží z areálu a gudrónových jám a riziko zo záťaží bude eliminované na úroveň nepredstavujúcu riziko na zdravie ľudí a životné prostredie.

Vzhľadom k tomu, že žiadne z navrhovaných riešení neposkytuje v súčasnosti okamžitý zásah na odvrátenie hrozby, pre pretrvávajúci stav ohrozenia neodporúčame zrušiť mimoriadnu situáciu.

Navrhujeme, aby vláda Slovenskej republiky uložila ministrovi životného prostredia zabezpečiť proces verejného obstarávania za účelom uzavretia zmluvy na čistenie odpadových vôd z drenážnej steny a gudrónových jám v dohodnutom objeme za optimalizácie vôd čerpaných z drenážnej steny na jeden rok. Toto opatrenie by mohlo poskytnúť priestor na stabilizáciu situácie a na realizáciu opatrení, ktoré si vyžadujú dlhšie časové obdobie, ako vybudovanie mobilnej ČOV na zabezpečenie čistenia odpadových vôd z drenážnej steny a gudrónových jám, a ktoré budú z dlhodobého hľadiska ekonomicky aj technicky pre štát výhodnejšie.

Na zabezpečenie uvedených opatrení je potrebné, aby vláda Slovenskej republiky rozhodla o vyčlenení finančných prostriedkov vo výške 1 500 000 eur v prospech kapitoly MŽP SR v rokoch 2023 a 2024.

Predložený materiál nebol predmetom predbežného pripomienkového konania ani medzirezortného pripomienkového konania vzhľadom na urgentnosť riešenia mimoriadnej situácie. Finančné prostriedky určené pre Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky na základe podpísaného harmonogramu činností vo veci riešenia situácie v areáli spoločnosti PTCHEM, s.r.o. Nemecká vo výške 525 tis. eur na zabezpečenie preventívnych opatrení a záchranných prác (Úrad vlády SR, dňa 29.04.2022) budú vyčerpané v apríli 2023 (úhrada energií na základe príkazu vecného plnenia, odborné posúdenia a iné činnosti).

Ministerstvo životného prostredia pripravilo návrh právnej úpravy, ktorá by umožnila využiť inštitút nútenej správy pre prevádzky, kde by náhle ukončenie činnosti mohlo viesť k ohrozeniu verejného zdravia a životného prostredia. Návrh bol predložený do legislatívneho procesu.

Materiál má negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy a pozitívne vplyvy na životné prostredie. Nemá vplyv na podnikateľské prostredie, nemá sociálne vplyvy, vplyvy na informatizáciu spoločnosti a vplyvy na služby verejnej správy pre občanov.